

HALLSBERGS KOMMUN
Bildningsförvaltningen

Förskoleområde 2

Förskolorna Norrgården, Björkängen och Tranängen

Utvecklingsplan läsåret 15/16

1. Inledning

I Hallsbergs kommun bygger vi landets bästa förskola och skola. Det betyder att våra strategier och arbetssätt är inriktade på att nå alla barn och elever i förskola, fritidshem och skola. Alla barn och elever ska ges möjlighet att utvecklas i våra verksamheter utifrån sina individuella behov och förutsättningar. Hallsbergs förskolor och skolor ska bidra till att ge barn och elever självförtroende och framtidstro i sitt tillägnande av nutidens och framtidens lärande.

Vi resonerar utifrån forskning och beprövad erfarenhet och fattar viktiga beslut och prioriteringar tillsammans. Vi tror att mötet mellan barn och personal i förskolan liksom mötet mellan elev, lärare och fritidspersonal är det allra mest avgörande för att nå goda resultat. För oss är det viktigt att vårt arbete vilar på en förankrad och gemensam kunskapssyn och värdegrund.

I vår utvecklingsplan för utbildningen har vi lagt ett 1-16 års perspektiv. I den beskrivs de områden som vi identifierat dels i det systematiska kvalitetsarbetet och dels i verksamhetskartlägningsrapporten som vi tycker är särskilt viktiga för ökad måluppfyllelse. På frågan hur vi utvecklar utbildningen är svaret, genom kollegialt lärande. På frågan var ska vi börja är svaret; med värdegrunden, undervisningen, lärares professionella utveckling och ledarskapet.

Genom ett systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete, professionell personal och goda pedagogiska ledare kan vi tillsammans bygga landets bästa förskola och skola. Alla barn och alla elever vill och kan lära. Med vår utvecklingsplan vill vi fortsätta utvecklingsarbetet med att skapa Hallsbergs bra förskolor och skolor till ännu bättre!

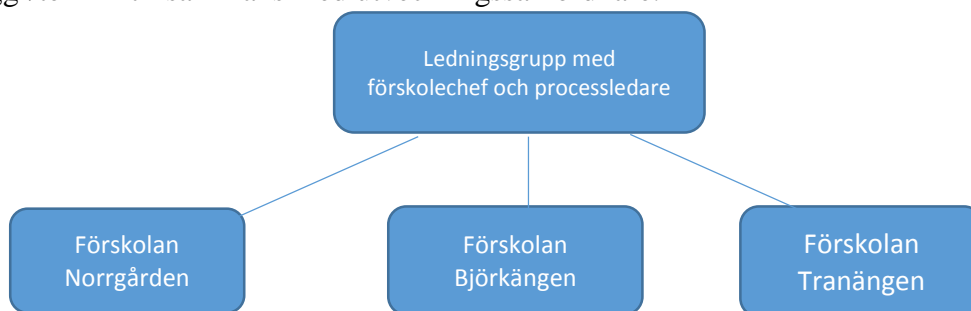

2. Beskrivning av verksamheten, förskolans organisation och förskolans systematiska kvalitetsarbete

I förskoleområde 2 ingår tre förskolor, Norrgården, Björkängen och Tranängen med plats för ca 172 barn. Personaltätheten är 2,95%/ avdelning bestående av förskollärare, barnskötare och resurspedagoger. Förskolan Norrgården är en flerspråkig förskola med en förstärkning på 20% för att utveckla och stödja det flerspråkiga arbetet. Modersmålspedagoger finns under ett par timmar/vecka till fem av språkgrupperna.

Ledningen består av en förskolechef samt en processledare på 10% från varje verksamhet.

Ledningsgruppen ses regelbundet och alla processledare i Hallsbergs kommun träffas 2 ggr/termin tillsammans med utvecklingsamordnare.

Förskolechefen gör regelbundna verksamhetsbesök på förskolorna. 1 gång/termin genomförs ett planerat besök med observationer utifrån målen med efterföljande didaktiska samtal. Varje avdelning har 8 timmar reflektionstid/vecka.

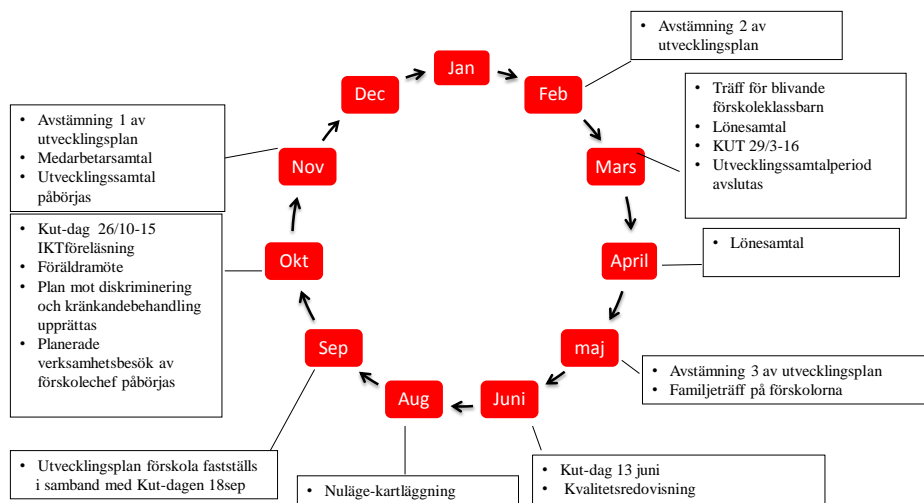
4-5 gånger/termin har förskolorna arbetsplatsträffar som bland annat innehåller forum för pedagogiska diskussioner. Verksamheten har begränsat öppethållande två dagar/termin för kompetensutveckling. Vi har även pedagogiska caféer där vi arbetar med aktuella ämnen t.ex. hur vi arbetar med digitala verktyg i förskolan. Representanter från förskolorna ingår i ett kommungemensamt språknätverk där pedagoger delger varandra erfarenheter kring arbetet med barnens språkutveckling.

Verksamheten har tillgång till ett elevhälsoteam som kan konsulteras vid behov. Teamet består av specialpedagog och kurator. Enheten har tillgång till en vikariesamordnare vid vikariebehov.

Förskolorna ingår i ett samarbete med Örebro universitet med försöksverksamhet för övningsförskolor. Syftet med försöksverksamheten är att stärka blivande lärares professionsutveckling och att höja kvaliteten i lärarutbildningen. Detta görs genom att stärka samarbetet mellan campus- och verksamhetsförlagd utbildning. Genom försöksverksamheten ges också möjlighet för universitet och skolhuvudmän att mötas i forsknings- och utvecklingsarbete.

Årshjul för det systematiska kvalitetsarbetet förskoleområde2

3. Nuläge

I våra förskolor ska alla barn få erfara den tillfredsställelse det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och få uppleva sig vara en tillgång i gruppen. Vårt förhållningssätt präglas av att vi är medforskande, tillåtande och lyssnande pedagoger. Ett projektinriktat arbetssätt ser vi som framgångsfaktorer för alla barns utveckling och lärande, därför kommer vi att fortsätta att utveckla den arbetsformen under 2015/2016. Vi anser att det är viktigt att verksamheten är intressant, meningsfull och rolig. Vi fortsätter att sträva efter att utveckla stimulerande lärmiljöer ute och inne som uppmuntrar till samspel, utforskande, utmanar utveckling och lärande samt lockar till lek.

Utifrån områdets kvalitetsredovisningar kan vi se att IKT(informations och kommunikationsteknik) är ett fortsatt utvecklingsområde. Tillsammans med barnen finns ytterligare möjligheter att utforska digitala verktygs möjligheter och på så sätt underlätta och förbättra dokumentationen. Vi har arbetat fram ett underlag för reflektion kring pedagogisk dokumentation med stöd från forskning och beprövad erfarenhet. Under året 2015/2016 kommer vi att arbeta med underlaget samt utvärdera och utveckla det(se bilaga). Vi kommer också kontinuerligt driva pedagogiska frågor genom daglig reflektion, avdelningsreflektion, reflektion i tvärgrupper samt pedagogiska diskussioner på APT. Detta för att förbättra vårt arbete med att följa upp, analysera, utvärdera och utveckla verksamheten.

I föräldraenkäten framgår det att vi behöver förbättra information till föräldrar angående verksamhetens mål och vad som händer i barngruppen. Vi planerar att öka vårdnadshavares insyn i verksamheten genom bla blogg, visa vårdnadshavare bilder och filmer på lärplattan, utvecklingssamtal, informationsbrev och dokumentation det ökar deras möjligheter till delaktighet.

Ett kommungemensamt utvecklingssamtalsdokument har arbetats fram i ett nätverk av

pedagoger från hela Hallsbergs kommun som kommer att praktiseras, utvärderas och utvecklas under perioden 2015/2016.

Under tillsynen av Skolinspektionen 2014 framkom det att vi behöver tydliggöra och förbättra våra rutiner kring anmälan av kränkande behandling. Vi kommer att implementera huvudmannens nya rutiner vid kränkande behandling och arbeta med värdegrundsfrågor på APT. Även kompetensutveckling inom detta kommer att prioriteras under året. Modersmålsstödet var en tillsynsbrist som vi arbetat med under våren 2015 genom bla läst skolverkets stödmaterial *Flera språk i förskolan – teori och praktik*(2013). Enligt skolinspektion har vi kommit långt i systematiskt kvalitetsarbete.

4. Prioriterade utvecklingsområden 2015-2018

Utifrån bildningsnämndens mål, bildningsförvaltningens prioriterade utvecklingsområden och vår nulägesanalys kommer våra prioriterade utvecklingsområden vara

- Normer och värden
- Barns inflytande
- Språk
- Matematik

I förskoleområde 2 kommer vi att ha följande fokusområden:

- **Lär miljöer** – Skapa stimulerande, lustfyllda, miljöer ute och inne som uppmuntrar utforskande, utmanar utveckling och lärande som lockar till lek. Skapa mötesplatser som uppmuntrar till lek, samspel utveckling och lärande mellan ålder och kön.
- **Projektinriktat arbetssätt** – Ett projektinriktat arbetssätt ser vi som framgångsfaktorer för alla barns utveckling och lärande, därför kommer vi att fortsätta att utveckla den arbetsformen. Vi anser att det är viktigt att verksamheten är intressant, meningsfull och rolig.
- **Pedagogisk dokumentation** - Pedagogisk dokumentation är ett arbetsverktyg som används för att följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Det handlar om att dokumentera det som händer mellan barn-barn, barn- vuxna och miljön i verksamheten.

5. Normer och värden

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar:

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja hjälpa andra,
- sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning, och
- respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö.

(Lpfö 98, reviderad 2010)

Bildningsnämndens mål är:

- Vi ska arbeta med värdegrundsfrågor och socialt förebyggande och hälsofrämjande.

Bildningsförvaltningens mål är:

- Alla förskolor har ett fungerande värdegrundsarbete
- Alla barn och elever uppger i kommunens gemensamma enkät att de känner sig trygga och har ett reellt inflytande över undervisningen
- All personal uppger att de vet hur man ska gå tillväga kring det åtgärdande arbetet vid kränkande behandling

Mål

- Vi vill att varje barn ska utveckla respekt och förståelse för sig själv och för sina kamrater.
- Alla barn ska kunna leka med alla oavsett ålder och kön.
- Plan mot diskriminering och kränkande behandling ska vara väl förankrad hos medarbetare, vårdnadshavare och barn.

Aktiviteter

- Att ge barnen möjlighet att mötas i mindre grupper med färre barn där det ges större utrymme för barnen att lättare komma till tals. Alla barns åsikter lyssnas på och respekteras.
Ansvar: Arbetslaget
- Skapa mötesplatser som uppmuntrar till lek, samspel utveckling och lärande mellan ålder och kön.
Ansvar: Arbetslaget
- Vid reflektionssamtal reflekterar vi i syfte att få ökad kunskap och medvetenhet om vårt förhållningssätt i värdegrundsarbetet.
Ansvar: Förskollärare

- Vi ska implementera förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling på föräldramöten där tid ges för diskussion i mindre grupper.
Ansvar: Ansvarig pedagog för planen mot diskriminering och kränkande behandling
- Arbetet med plan mot diskriminering och kränkande behandling ska förankras med all personal på APT.
Ansvar: Förskolechef och pedagoger som upprättar planen

Uppföljning och dokumentation

- Kontinuerlig reflektion med barn och mellan pedagoger
- Kommunenkät till vårdnadshavare 1 gång/år
- Samtal med barn och vårdnadshavare
- Pedagogisk dokumentation
Ansvar: Förskollärare

Utvärdering och analys

Utvärdering och analys sker i form av resultatdialoger, temauppföljningar, kommungemensamma enkäter och i den årliga kvalitetsredovisningen enligt vårt årshjul och rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet.

6. Utveckling och lärande

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar sin identitet och känner trygghet i den,
- utvecklar sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära,
- utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga,
- känner delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer,
- utvecklar sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler,
- utvecklar sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande,
- tillägnar sig och nyanserar innebörden i begrepp, ser samband och upptäcker nya sätt att förstå sin omvärld,
- utvecklar sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv,
- utvecklar nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra,
- utvecklar intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och deras kommunikativa funktioner,
- utvecklar intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa,

- utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama,
- utvecklar sin förståelse för rum, form, läge och riktning och grundläggande egenskaper hos mängder, antal, ordning och talbegrepp samt för mätning, tid och förändring,
- utvecklar sin förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar,
- utvecklar sin förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp,
- utvecklar sin matematiska förmåga att föra och följa resonemang,
- utvecklar intresse och förståelse för naturens olika kretslopp och för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,
- utvecklar sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen, liksom sitt kunnande om växter, djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,
- utvecklar sin förmåga att urskilja, utforska, dokumentera, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap,
- utvecklar sin förmåga att urskilja teknik i vardagen och utforska hur enkel teknik fungerar,
- utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap,
- som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål.

(Lpfö 98 reviderad 2010)

Bildningsnämndens mål är:

- Alla barn ska kunna läsa skolår ett. Tidigt upptäckt – tidig insats!

Indikator: Antalet barn som kan läsa när de lämnar åk 1 ska årligen öka för att 2018 vara 100%.

Bildningsförvaltningens mål är:

- Alla barn möter en språkutvecklande miljö.
- Alla barn med försenad språk- och matematikutveckling upptäcks tidigt och får stöd
- Antalet barn som kan läsa när de lämnar åk 1 ska årligen öka för att 2018 vara 100%

Mål

- Alla barn ska möta en matematisk och språkutvecklande miljö inne och ute.
- Alla barn ska få möjlighet att lära och utveckla språkliga och matematiska förmågor i meningsfulla sammanhang.

Aktiviteter

- Skapa stimulerande lärmiljöer ute och inne som stimulerar utforskande, utmanar utveckling och lärande samt lockar till lek.
- Tillgängligt och varierat material som stimulerar matematik- och språkutvecklingen.
- Projektinriktat arbetssätt utifrån barnens intresse.
- Vårt förhållningssätt präglas av att pedagogerna är medforskande, tillåtande och lyssnande.
- Uppmärksamma och utmana barnens språkliga och matematiska intressen i vardagssituationer.

Ansvar: Förskolechef och pedagoger

Uppföljning och dokumentation

- Kontinuerlig reflektion med barn och mellan pedagoger
- Samtal med barn och vårdnadshavare
- Pedagogisk dokumentation
- Avstämning till processledare i november, februari och maj

Ansvar: Förskollärare

Utvärdering och analys

Utvärdering och analys sker i form av resultatdialoger, temauppföljningar, kommungemensamma enkäter och i den årliga kvalitetsredovisningen enligt vårt årshjul och rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet.

7. Barns inflytande

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed få möjlighet att påverka sin situation,
- utvecklar sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för förskolans miljö, och
- utvecklar sin förmåga att förstå och att handla efter demokratiska principer genom att få delta i olika former av samarbete och beslutsfattande.

(Lpfö 98 reviderad 2010)

Mål

- Att alla barn ska känna att de har inflytande över sin vardag på förskolan

Aktiviteter

- Tillåtande och tillgängliga miljöer.
- Projekt och aktiviteter som utformas efter barnens och gruppens intressen och behov.
- Vårt förhållningssätt präglas av att pedagogerna är medforskande, tillåtande och lyssnande.

Ansvar: Förskolechef och pedagoger

Uppföljning och dokumentation

- Kontinuerlig reflektion med barn och mellan pedagoger
- Kommunenkät till vårdnadshavare 1 gång/år
- Samtal med barn och vårdnadshavare
- Pedagogisk dokumentation
- Avstämning till processledare i november, februari och maj

Ansvar: Förskollärare och processledare

Utvärdering och analys

Utvärdering och analys sker i form av resultatdialoger, temauppföljningar, kommungemensamma enkäter och i den årliga kvalitetsredovisningen enligt vårt årshjul och rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet.

8. Förskola och hem

Förskolan ska ansvara för:

- att varje barn tillsammans med sina föräldrar får en god introduktion till förskolan,
- att ge föräldrarna möjligheter till delaktighet i verksamheten och att utöva inflytande över hur målen konkretiseras i den pedagogiska planeringen,
- utvecklingssamtalets innehåll, utformning och genomförande, och
- att vårdnadshavare är delaktiga i utvärdering av verksamheten.

(Lpfö 98 reviderad 2010)

Bildningsnämndens mål:

- Vårdnadshavare, barn och elever ska vara nöjda med våra förskolor och skolor.
- Vi ska ha en förskola som tar hänsyn till våra medborgares behov av barnomsorg alla tider på dygnet.

Indikator: Idag uppger 88% av vårdnadshavarna att de är nöjda med skolans bemötande, 2015 ska vi ha 92% för att 2018 vara 97%.

Föräldrars nöjdhet med förskolans tillgänglighet ska årligen öka från idag, där 92% är nöjda, för att 2018 vara 97%

Mål

- Visa respekt för och skapa förtroendefulla relationer med vårdnadshavare.
- Att ge alla vårdnadshavare insyn i verksamheten och därmed öka deras delaktighet.

Aktiviteter

- Ge en god introduktion för vårdnadshavare och barn i förskolan
- Daglig kontakt med vårdnadshavare
- Blogg
- Föräldramöte 2ggr/år
- Utvecklingssamtal
- Föräldraenkät
- Informationsbrev minst 4 ggr/termin
- Nattverksamhet i kommunen som erbjuder vårdnadshavare omsorg dygnet runt

Ansvar: Förskolechef och pedagoger

Uppföljning och dokumentation

- Kontinuerlig reflektion med barn och mellan pedagoger
- Kommunenkät till vårdnadshavare 1 gång/år
- Samtal med barn och vårdnadshavare
- Avstämning till processledare i november, februari och maj

HALLSBERGS KOMMUN

Bildningsförvaltningen

Utvärdering och analys

Utvärdering och analys sker i form av resultatdialoger, temauppföljningar, kommungemensamma enkäter och i den årliga kvalitetsredovisningen enligt vårt årshjul och rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet.

9. Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet

Förskolan ska ansvara för:

- att samverkan sker med personalen i förskoleklass, skola och fritidshem för att stödja barnens övergång till dessa verksamheter.

(Lpfö 98 reviderad 2010)

Mål

- Att göra en bra övergång för barnen mellan förskola och förskoleklass.

Aktiviteter

Se bilaga 1 och 2

Handlingsplan för överskolning av 6-åringar från förskola/dagbarnvårdare**till förskoleklass/fritidshem Långängsskolan**

När	Vad	Ansvarig
25 mars 22 april 20 maj	Förskolan hälsar på förskoleklass på skolgården 3 onsdagar 8.30 – 9.30	Förskolan
25 mars	Runt 25 mars skickas informationsplan till hemmen om överskolning, förfrågan om skolskjuts, modersmålsundervisning samt godkännande av förskoleklass	Rektor, administratör
Maj	Föräldramöte på Långängsskolan där förskoleklass/fritidshemspersonal informerar om verksamheten	Rektor
Maj	Förskoleklass/fritidspersonal hälsar på vid ett tillfälle i förskolan. Samtidigt sker ett överlämningssamtal där förskolan och dbv beskriver hur och vad man har arbetat med. Eventuella handlingsplaner lämnas över till förskoleklasspersonal	Förskolekl/fritids
Maj/juni	Förskolebarnen äter i skolmatsalen	Förskolan
Maj/juni	Överlämnande av barn som är aktuella för elevhälsans insatser	Elevhälsan
Juni	Vecka 25,26 föräldrar och barn inskolningsbesök på fritids	Fritidshemmet
Augusti	De barn som har barnomsorgsbehov börjar i fritidshemmet vecka 32/33 då ordinarie personal finns på plats	Fritidshemmet
Oktober	Förskoleklassbarnen inbjuds till ett besök i sin "gamla" verksamhet hos dbv eller förskolan. Förskoleklasslärare följer med barnen till respektive förskola	Förskolan och dbv
November	Uppföljningssamtal av årets överskolning. Personal från förskolorna, dbv, förskoleklass rektor och förskolechef deltar	Förskolechef

**Handlingsplan för överskolning av 6-åringar från förskola/dagbarnvårdare till
förskoleklass/fritidshem Stocksätter**

När	Vad	Ansvarig
Mars	Inventering sker. Personal från förskolor, förskoleklass dagbarnvårdare, specialpedagog, rektorer och assistent deltar	Förskolechef
Mars/april	Förskolor och dbv börjar samverka och samverkan utökas under våren till att omfatta även blivande förskoleklasslärare. Önskemål från dbv att samverkan kan ske onsdagar eller fredagar	Förskolan & dbv
April	Gruppindelning sker	Förskolan & dbv
April	Information om förskoleklassplacering skickas hem tillsammans med klasslista och blankett godkännande av förskoleklass	Förskolechef
Maj	Föräldramöte på Stocksätterskolan där förskoleklass/fritidshems-personal informerar om verksamheten.	Rektor
Maj	Förskoleklass/fritids personal hälsar på vid ett tillfälle i förskolan.	Förskolekl/fritids
Maj/juni	Barnen besöker förskoleklassen vid minst ett tillfälle då de får tillfälle att bekanta sig med personal och innemiljö. Glöm ej bort ev. hemmabarn. Barnen äter i matsalen minst en gång vid samma tid som förskoleklassen.	Förskolan & dbv
Maj/juni	Överlämnande av barn som är aktuella för elevhälsans insatser.	Elevhälsan
Juni	Överlämningssamtal där förskolan och dbv beskriver hur och vad man har arbetat med. Individuella planer, portfolio samt annan dokumentation överlämnas till förskoleklasspersonalen.	Förskolechef/rektor Förskolan & dbv
Augusti	De barn som har barnomsorgsbehov börjar i fritidshemmet senast vecka 32 då ordinarie personal finns på plats.	Fritidshemmet
Oktober	Förskoleklassbarnen inbjuds till ett besök i sin "gamla" verksamhet hos dbv eller förskolan.	Förskolan och dbv
November	Uppföljningssamtal av årets överskolning. Personal från förskolorna, dbv, förskoleklass och rektor deltar.	Förskolechef

Reflektionsunderlag

Utgå från en specifik aktivitet, projektet under veckan eller en dokumentation

Vilka lärprocesser är barnen inne i?

- Vad är det barnen försöker förstå?

- Vad är de intresserade av?

- Vad säger de? Vad visar de med kroppsspråket?

Hur kan vi utmana barnens utveckling och lärande?

- Vad erbjuder vi för material? Vad behöver vi tillföra?

- Behöver vi förändra i våra lärmiljöer? Isf hur?

- Hur använder barnen varandra för att pröva nya/olika sätt, ta intryck av varandra? Hur uppmuntrar pedagogen detta?

Vilken var din roll som pedagog? Skulle du gjort på något annat sätt om du fick göra om det?

Hur presenterade du arbetspasset/leken/uppgiften för barnen? Verkade barnen förstå? Kunde du ha gjort på något annat sätt?